

*Лезіна А.В.**кандидат економічних наук,
доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва
Київський національний економічний університет**імені Вадима Гетьмана**Liezina Anastasiia**Kyiv National University of Economics named after Vadym Hetman*

РОЗВИТОК МЕТОДОЛОГІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В РАМКАХ ГАРМОНІЗАЦІЇ ЇЇ МЕТОДИК

DEVELOPMENT OF THE METHODOLOGY OF ECONOMIC SECURITY IN THE FRAMEWORK OF HARMONIZATION OF ITS METHODS

Анотація. В статті представлено розвиток методології економічної безпеки підприємств за рахунок гармонізації існуючих усталених методик (в тому числі їх елементів), спрямованих на її зміцнення у вигляді виявлення, оцінки та протидії її загрозам, що особливо актуально в умовах невизначеності. В результаті наочно продемонстровано схематичний підхід гармонізації методик методології економічної безпеки підприємств, що охоплює поєднання на двох рівнях: теоретичному та практичному. На теоретичному рівні гармонізація є сукупністю теоретичних напрацювань та розвиток наукового дослідження, на практичному – оцінка розвитку застосування на практиці з подальшим впровадженням. Для кожного рівня визначено завдання, сфери застосування, цілі та бажані результати. В подальшому описано специфічні властивості методик практичної гармонізації, а саме: конверсія, трансформація та стандартизація; з описом сутнісної характеристики, значення та потенційним результатом для процесів зміцнення економічної безпеки підприємств.

Ключові слова: економічна безпека, підприємство, методологія, гармонізація, методики, властивості методик.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток наукового пізнання економічного характеру сприяє удосконаленню господарської діяльності підприємств. А з огляду на те, що економічна безпека (від мікро рівня – підприємства, до макро рівня – загальнодержавної концепції) посідає вагоме значення, розвиток комплексу її усталених інструментів та методик є невід’ємною складовою сталого розвитку. В даному напрямі питання гармонізації, консолідації та об’єднання можуть розглядатись як оновлений підхід до застосування вже напрацьованого

масиву наукових досягнень та покращити практичну складову зміцнення економічної безпеки підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики методології економічної безпеки підприємств розглядалися багатьма науковцями в останні часи. Вітчизняні вчені приділяють увагу виокремленню функціональних складових економічної безпеки підприємств – Панченко В. А. [1], окремо вивчають різні підходи та методики оцінки рівня економічної безпеки – Толстова А. В., Хоменко К. В., Шило Ж. С., Кречко М. Ю., Кіржецький Ю. І., Кіржецька М. С. [2–4] та узагальнюють існуючі напрацювання з виокремленням шляхів удосконалення – Васильців Т. Г., Микитюк Р. М. [5]. В доповнення варто відзначити закордонних науковців, які в більшості своїх робіт приділяють увагу економічній безпеці в рамках розширення впливу на політичну складову – Yusifzade A. [6], на формування національних інтересів і відповідного високого рівня розвитку держави – Steinberg, F., Wolff, G. [7] та здійснюють дослідження в напрямі об’єднання напрацювань – Tagliapietra S., Trasi C. [8]. Означені роботи є лише прикладом з великої кількості досліджень останніх десятиріч, існує також багато науковців, які зробили вагомий внесок в розвиток теорії і методології економічної безпеки підприємств.

Виділення не вирішених частин загальної проблеми. Широкий спектр робіт не говорить про усталений підхід та уніфікацію поглядів науковців, особливо з врахуванням мінливості, турбулентності та невизначеності сьогодення для підприємств. Масив робіт заслуговує на

вивчення, узагальнення та окреслення проблематики невирішених частин, що вбачається за доцільне виокремити в даній роботі в напрямі гармонізації існуючих методи методології економічної безпеки підприємств.

Мета статті. Метою даної статті є представлення процесу гармонізації існуючих методик методології зміцнення економічної безпеки підприємств за рахунок поєднання їх на теоретичному та практичному рівнях з використанням властивостей конверсії, трансформації та стандартизації.

Виклад основного матеріалу. Очевидно, що значущість економічної безпеки в умовах невизначеності лише зростатиме, наголошуючи на гострій необхідності розвитку відповідних методів, зокрема, та методології, загалом. Саме тому процес її гармонізації слід вважати перспективним напрямом наукових досліджень. Однак, незважаючи на те, що термін «гармонізація» використовується досить часто, уваги його сутності в ході розвитку наукових досліджень економічної безпеки приділяється недостатньо.

Так, для нашого подальшого дослідження становлять інтерес роботи, в яких вчені досліджують не лише логіку та особливості гармонізації (на прикладі економічних інтересів, відносин, планування [9–11], підходів до управління економічними системами різних рівнів [12–14], економічної політики [15, 16], законодавства та регулювання суспільних процесів [17, 18]), але й підкреслюють її значення для соціально-економічних відносин в цілому та розвитку підприємств зокрема.

Окремо зазначимо, що привертає увагу дослідження Ляшенко О. М. [19], присвячене особливостям гармонізації процесів на підприємствах як обґрунтування забезпечення його економічної безпеки. Результати, отримані автором, свідчать, що будь-яка гармонізація, стосовно економічної безпеки, зводиться до встановлення гранично допустимого її рівня з урахуванням реалізації єдиних способів, обраних задля досягнення завдань із її забезпечення. Гармонізація методології економічної безпеки повинна розглядатися як процес узгодження та впорядкування методик (в тому числі їх елементів), спрямованих на її зміцнення у вигляді виявлення, оцінки та протидії її загрозам, що особливо актуально в умовах невизначеності. Йдеться про методики, які, з одного боку, можуть бути застосовані на практиці в різних галузях економіки, а з іншого – науково обґрунтовані та підкріплені змістом відповідної навчальної дисципліни, сприяючи тим

самим інтеграції теорії до практики та навпаки. Тут вкотре доречно підкреслити напрям нашого наукового пошуку, а саме – умови невизначеності в яких реалізуються процеси зміцнення економічної безпеки підприємств. Гармонізація досліджуваної методології має здійснюватися поетапно, саме, лише тоді, коли її певний рівень досягнуто між елементами окремих методик (наприклад, виявлення загроз економічної безпеки). Тільки після цього відбудеться гармонізація самих методик, положення яких відібується на особливостях функціонування суб'єкту господарювання.

Тут доречно погодиться з Шаріповою О. С. та Надьйон Г. О., які абсолютно вірно стверджували, що «... кожне теоретико-методологічне становище ... має сприйматися чи відкидатися суспільством залежно від його соціального ефекту» [20, с. 171]. В даному випадку таким соціальним ефектом є можливість застосування методик зміцнення економічної безпеки як у теорії, так і на практиці, максимально сприяючи тим самим їх наближенню до реальних потреб науки та дійсності, стираючи між ними межі віддаленості. У зв'язку з цим вважаємо, що гармонізація методології зміцнення економічної безпеки в умовах невизначеності повинна відбуватися за допомогою вирішення низки завдань на двох рівнях: теоретичному та практичному (рис. 1).

Теоретична гармонізація є сукупністю теоретичних досліджень, які можуть проводитися вченими, громадськими організаціями, науководослідними підрозділами підприємств, державними органами з метою формування теоретичної бази для практичної гармонізації. Варто зазначити, що тут маємо на увазі проведення досліджень, спрямованих на визначення подібностей та відмінностей між науковими результатами та практичними потребами, які нівелюються за допомогою застосування еволюційно-історичного підходу.

Практична гармонізація полягає у формуванні безпосередньо практичних засад зміцнення економічної безпеки, зокрема дослідження її сучасного рівня. У свою чергу, поєднання наявної методології зміцнення економічної безпеки в умовах невизначеності сприяє динамічному розвитку підприємницької діяльності у досліджуваній нами сфері, напрями якого повною мірою відповідають інтересам як державних органів, так і суспільства загалом. Іншими словами, у практичному плані гармонізація пов'язана зі зближенням елементів методик, які можуть бути реалізовані підприємствами та кінцевими споживачами.

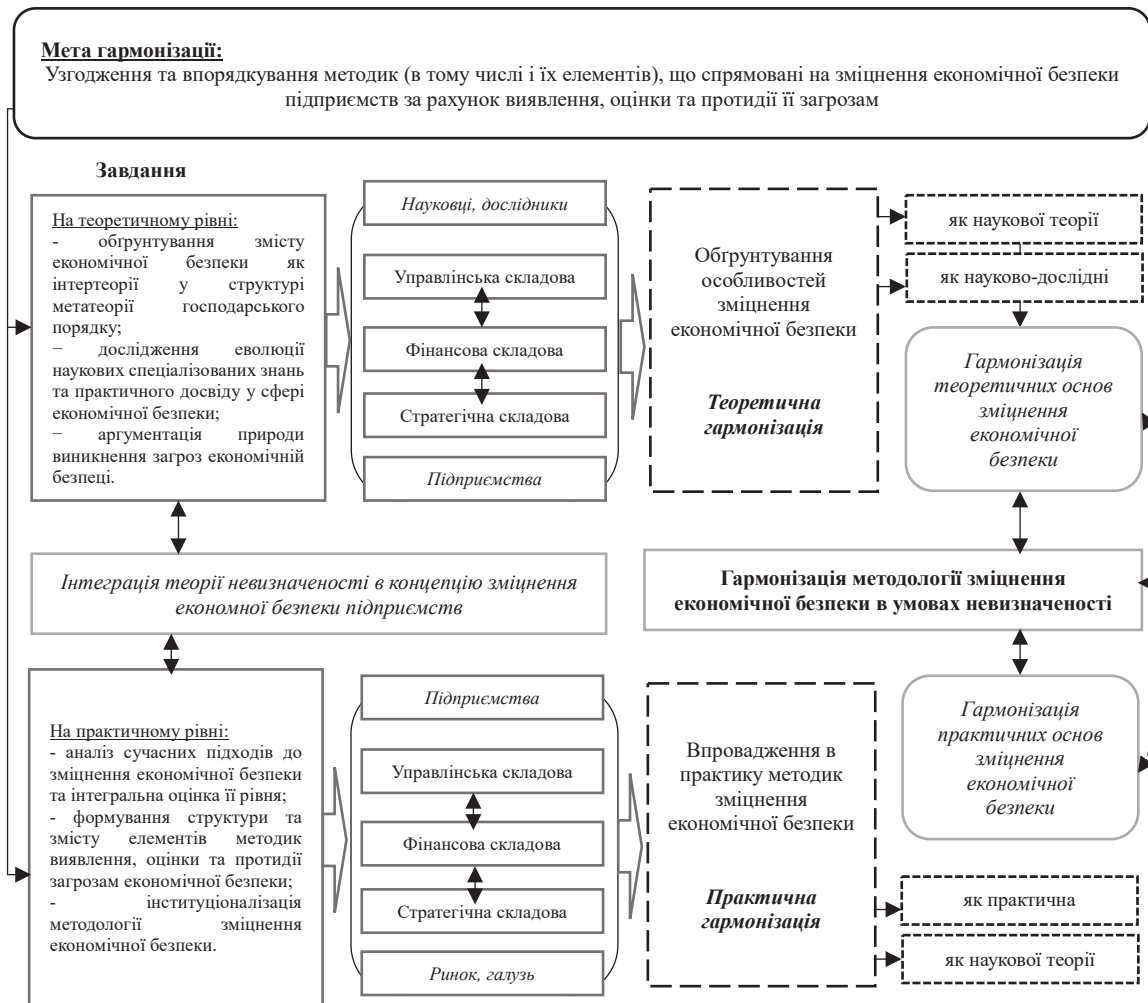

Рис. 1. Гармонізація методик методології зміцнення економічної безпеки підприємств в умовах невизначеності

Джерело: розробка автора

Характерною особливістю методів гармонізації методології зміцнення економічної безпеки є необхідність реалізації цілої системи способів та прийомів, які активно застосовуються у змістовних теоріях господарського порядку (господарського контролю, економічного аналізу тощо).

Важливе значення для гармонізації методології зміцнення економічної безпеки мають специфічні властивості методик практичної гармонізації, до яких, на нашу думку, слід зарахувати: конверсію методик, трансформацію методик, стандартизацію методик (табл. 1). Дані методи набувають актуальності в сучасних умовах за рахунок умов невизначеності для господарюючих суб'єктів діяльності.

У таблиці 1 розглянуто сутнісну характеристику специфічних методів практичної гармонізації, а також визначено значення кожного з них для реалізації процесів зміцнення економічної безпеки в умовах невизначеності.

В якості обґрунтування даної пропозиції наведемо наступне:

- по-перше, трансформація методик не може відбуватися без їхньої конверсії, яка дозволяє не тільки визначити відмінності в їх реалізації, а й порівняти отримані результати;

- по-друге, стандартизація не може відбуватися без досягнення сумісності в результатах застосування різних методик, тобто без їх трансформації;

- по-третє, прийняття стандартів на будь-якому рівні (підприємства, галузі, національної економіки) не може відбуватися у відриві від реальних потреб підприємств зміцнювати економічну безпеку в умовах невизначеності, що, у свою чергу, призводить до необхідності переосмислення існуючих методик за допомогою їхньої конверсії.

Методики виявлення, оцінки та протидії загрозам економічній безпеці є ключовим елементом розробленої раніше класичної струк-

**Сутнісна характеристика специфічних властивостей методик практичної гармонізації,
а також їх значення для реалізації процесів зміцнення економічної безпеки в умовах
невизначеності**

Методики	Сутнісна характеристика	Значення для процесу зміцнення економічної безпеки підприємств
Конверсія методик	Під конверсією методик розуміється процес одночасного застосування кількох методик або окремих їх елементів (наприклад, для оцінки загроз економічній безпеці) для подальшого зіставлення отриманих результатів та вибору оптимальної з них для застосування в майбутньому	Нейтральне Застосування свідчить про відсутність єдиних, дієвих та апробованих методик, а їх елементи можуть помітно відрізнятися. Результат застосування <i>Введення керівництва підприємства в оману щодо реального рівня економічної безпеки, і, як наслідок, погіршення подальших перспектив діяльності</i>
Трансформація методик	Передбачає, що процес реалізації методик коригується додатковими рекомендаціями (нормативно-довідковою документацією), внаслідок чого їх елементи змінюються та перетворюються. Така ситуація призводить до появи нових методик (наприклад, протидії загрозам економічній безпеці) чи трансформації старих.	Нейтральне Застосування дозволяє виявити основні відмінності в методиках та їх елементах, а також визначити необхідність отримання додаткової аналітичної інформації, програмних продуктів тощо. Результат застосування <i>Відповідність методик сучасним реаліям ринку підприємств в наслідок коригування процесу їх реалізації або окремих їх елементів</i>
Стандартизація методик	Стандартизацію методик, як метод практичної гармонізації, можна подати як формування стандартами (положеннями, кодексами тощо) норм і правил визначення їх елементів та всього процесу чи алгоритму їх реалізації (наприклад, алгоритм виявлення та оцінки загроз економічній безпеці).	Позитивне Застосування призведе до інституціоналізації ринку підприємств в напрямку зміцнення економічної безпеки. Результат застосування <i>Формування чітких та послідовних методичних рекомендацій щодо зміцнення економічної безпеки підприємств в умовах невизначеності</i>

Джерело: розробка автора

тури методології, ставлячи цим логічне питання щодо їх реалізації в сучасних умовах з урахуванням невизначеності.

Варто акцентувати увагу на тому, що сама по собі будь-яка методика є чіткою сукупністю способів та прийомів, реалізація яких спрямована на досягнення єдиної мети та вирішення поставлених завдань. Іншими словами, методика є свого роду інструкцією, завдяки чому часто виникає необхідність її затвердження та закріплення як методичних рекомендацій, що мають свою логічну структуру. Це вкрай важливо для підприємств, оскільки на практиці значно спрощує та полегшує процеси зміцнення економічної безпеки враховуючи різного роду ризику та невизначеності.

Саме тому методика і методологія одночасно тотожні і відмінні, до того ж їх схожість залежить від взаємообумовленості і взаємному продовженні одне від одного в результаті пізнання об'єкта дослідження. Так, методика, спрямована на пізнання об'єкта дослідження, трансформується в методологію за допомогою обґрун-

тування та вдосконалення принципів, правил, процедур, конкретних способів та прийомів, що супроводжують її реалізацію та виступають частиною загальної методології. Саме методика, а точніше, її елементи є реакцією на сучасний стан об'єкта дослідження (його змінні параметри).

Висновки. В результаті вивчення сучасного стану розвитку методичного підґрунтя оцінки рівня економічної безпеки підприємств було запропоновано підхід щодо процесу гармонізації методик (включаючи їх елементи), який має застосування на теоретичному та практичному рівнях. В представленому схематичному узагальненні підходу виокремлено основні завдання, цілі та потенційні результати досягнення вищого рівня економічної безпеки підприємств. Завдяки опису специфічних властивостей гармонізації методик вбачаємо за доцільно можливе подальший розвиток методологічного концепту теорії економічної безпеки, а результати такого підходу будуть досліджені в площині практики в наших подальших роботах.

Література:

1. Панченко В. А. Основні елементи системи економічної безпеки підприємств. *Ефективна економіка*. 201., № 3.
2. Толстова А. В., Хоменко К. В. Методика оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 63. С. 187–195.
3. Шило Ж. С., Кречко М. Ю. Метод оцінки рівня економічної безпеки підприємства: підходи до оцінювання та забезпечення економічної безпеки. *Вісник НУВГП*. 2022. № 2 (98). С. 278–288. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve22022224>
4. Кіржецький Ю. І., Кіржецька М. С. Методичні засади оцінювання економічної безпеки підсистем реального сектору економіки. *Економіка і суспільство*. 2018. № 4. С. 195–201.
5. Васильців Т. Г., Микитюк Р. М. Удосконалення методики оцінювання економічної безпеки підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. № 22.14. С. 181–189.
6. Yusifzade A. Global security, political and economic trends of present time. *Регіональні студії*. 2022. № 30. С. 186–189. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.30.31>
7. Steinberg, F., Wolff, G. Dealing with Europe's economic (in-)security. *Global Policy*. 2024, Vol. 15, p. 183–192. DOI: <https://doi.org/10.1111/1758-5899.13303>
8. Tagliapietra S., Trasi C. How should Europe think about economic security? *Intereconomics*. 2024. Vol. 59 (20), pp. 88–91. DOI: <https://doi.org/10.2478/ie-2024-0019>
9. Жиленко К. М. Гармонізація економічних інтересів ТНК в умовах економіки нового типу. *Економічні науки*. 2018. № 4. С. 39–44.
10. Калиниченко М. П. Гармонізація економічних інтересів у системі маркетингового управління промисловим підприємством. *Економіка промисловості*. 2013. № 3 (63). С. 119–128.
11. Лезіна А. В. Механізм забезпечення стратегічного планування економічної безпеки електроенергетичного підприємства. *Успіхи і досягнення в науці*. 2024. № 1 (3(3)). С. 509–517. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3\(3\)-509-517](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3(3)-509-517)
12. Панкова Л. І. Консолідація та гармонізація економічних інтересів як детермінанти підвищення якості життя населення регіону. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського*. 2019. № 6, Том 30 (69). С. 86–91. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-6-16>
13. Климчук М. М., Кухарук А. Д., Іванов Т. В., Редько К. Ю. Зміст та принципи економічної гармонізації інтересів промислових підприємств. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 24. С. 7–11. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.24.2022.274801>
14. Узбек Д. А. Національні економічні інтереси у процесах розвитку прогресивної моделі економіки. *Економіка і суспільство*. 2023. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-61>
15. Лезіна А. В. Комплексна оцінка економічної безпеки електроенергетичного підприємства. *Підприємництво і торгівля*. 2024. № 40. С. 73–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-40-10>
16. Ковальченко С. В., Попова Т. В., Свиноус Н. І. Організаційно-економічні засади гармонізації економічних інтересів держави та фермерських господарств в інвестиційній сфері. *Агросвіт*. 2021. № 3. С. 9–15. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.3.9>
17. Кравченко О. М. Гармонізація економічної системи. *Економіка АПК*. 2017. № 11. С. 51–56.
18. Монастирський Г. В., Волосяк М. В. Гармонізація соціальних та економічних складових розвитку інфраструктури територіальних громад. *Регіональна економіка*. 2023. № 1 (55). С. 86–95. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-1-86-95>

19. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія. Київ : НІСД, 2015. 348 с.
20. Шаріпова О. С., Надьон Г. О. Гармонізація діяльності як процес забезпечення економічної безпеки підприємства. *Управління проектами та розвиток виробництва*. 2012. № 1 (41). С. 50–55.

References:

1. Panchenko V.A. (2018) Osnovni elementy systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv [Main elements of the economic security system of enterprises]. *Efektivna ekonomika*, № 3.
2. Tolstova A. V., Khomenko K. V. (2018) Metodyka otsiniuvannia rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Methodology for assessing the level of economic security of an enterprise]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 63, pp. 187–195.
3. Shylo Zh. S., Krechko M. Yu. (2022) Metod otsinky rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: pidkhody do otsiniuvannia ta zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky [Method for assessing the level of economic security of an enterprise: approaches to assessing and ensuring economic security]. *Visnyk NUVHP*, no. 2 (98), pp. 278–288. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve22022224>
4. Kirzhetskyi Yu. I., Kirzhetska M. S. (2018) Metodychni zasady otsiniuvannia ekonomichnoi bezpeky pidsystem realnoho sektoru ekonomiky [Methodological principles for assessing the economic security of subsystems of the real sector of the economy]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 4, pp. 195–201.
5. Vasylytsiv T. H., Mykytiuk R. M. (2012) Udoskonalennia metodyky otsiniuvannia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv [Improving the methodology for assessing the economic security of enterprises]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 22.14, pp. 181–189.
6. Yusifzade A. (2022) Global security, political and economic trends of present time. *Rehionalni studii*, no. 30, pp. 186–189. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2022.30.31>
7. Steinberg, F., Wolff, G. (2024) Dealing with Europe's economic (in-)security. *Global Policy*, Vol. 15, p. 183–192. DOI: <https://doi.org/10.1111/1758-5899.13303>
8. Tagliapietra S., Trasi C. (2024) How should Europe think about economic security? *Intereconomics*. Vol. 59 (20), pp. 88–91. DOI: <https://doi.org/10.2478/ie-2024-0019>
9. Zhylenko K. M. (2018) Harmonizatsiia ekonomichnykh interesiv TNK v umovakh ekonomiky novoho typu [Harmonization of economic interests of TNCs in the conditions of a new type of economy]. *Ekonomichni nauky*, no. 4, pp. 39–44.
10. Kalynychenko M. P. (2013) Harmonizatsiia ekonomichnykh interesiv u systemi marketynhovoho upravlinnia promyslovym pidpriemstvom [Harmonization of economic interests in the marketing management system of an industrial enterprise]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 3 (63), pp. 119–128.
11. Liezina A. V. (2024) Mekhanizm zabezpechennia stratehichnoho planuvannia ekonomichnoi bezpeky elektroenerhetychnoho pidpriemstva [Mechanism for ensuring strategic planning of economic security of an electric power enterprise]. *Uspikhy i dosiahnennia v nautsi*, no. 1 (3(3)), pp. 509–517. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3\(3\)-509-517](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3(3)-509-517)
12. Pankova L. I. (2019) Konsolidatsiia ta harmonizatsiia ekonomichnykh interesiv yak determinanty pidvyshchennia yakosti zhyttia naseleння rehionu [Consolidation and harmonization of economic interests as determinants of improving the quality of life of the region's population.]. *Vcheni zapysky TNU im. V.I. Vernadskoho*, no. 6, Tom 30 (69), pp. 86–91. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-6-16>

13. Klymchuk M. M., Kukharuk A. D., Ivanov T. V., Redko K. Yu. (2022) Zmist ta pryntsyipy ekonomichnoi harmonizatsii interesiv promyslovykh pidpriemstv [Content and principles of economic harmonization of interests of industrial enterprises]. *Ekonomichnyi visnyk NTUU "Kyivskiy politekhnichnyi instytut"*, no. 24, pp. 7–11. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.24.2022.274801>
14. Uzbek D. A. (2023) Natsionalni ekonomichni interesy u protsesakh rozvytku prohresyvnoi modeli ekonomiky [National economic interests in the development of a progressive economic model]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-61>
15. Liezina A. V. (2024) Kompleksna otsinka ekonomichnoi bezpeky elektroenerhetychnoho pidpriemstva. *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, no. 40, pp. 73–78. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-40-10>
16. Kovalchenko S. V., Popova T. V., Svyynous N.I. (2021) Orhanizatsiino-ekonomichni zasady harmonizatsii ekonomichnykh interesiv derzhavy ta fermerskykh gospodarstv v investytsiini sferi [Organizational and economic principles of harmonizing the economic interests of the state and farms in the investment sphere]. *Ahrosvit*, no. 3, pp. 9–15. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.3.9>
17. Kravchenko O. M. (2017) Harmonizatsiia ekonomichnoi systemy [Harmonization of the economic system]. *Ekonomika APK*, no. 11, pp. 51–56.
18. Monastyrskiy H. V., Volosiuk M. V. (2023) Harmonizatsiia sotsialnykh ta ekonomichnykh skladovykh rozvytku infrastruktury terytorialnykh hromad [Harmonization of social and economic components of infrastructure development of territorial communities]. *Rehionalna ekonomika*, no. 1 (55), pp. 86–95. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-1-86-95>
19. Liashenko O. M. (2015) Kontseptualizatsiia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva: monohrafiia [Conceptualization of Enterprise Economic Security Management: Monograph]. Kyiv : NISD, 348 p.
20. Sharipova O. S., Nadon H. O. (2012) Harmonizatsiia diialnosti yak protses zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Harmonization of activities as a process of ensuring the economic security of an enterprise]. *Upravlinnia proektamy ta rozvytok vyrobnytstva*, no. 1 (41), pp. 50–55.

Summary. The article presents the development of the methodology of economic security of enterprises through the harmonization of existing established methodologies, which reflects the development of the modern approach to scientific research. The paper proposes the author's approach, according to which the harmonization of the methodology of economic security is considered as a process of coordination and ordering of methodologies (including their elements) aimed at its strengthening in the form of identifying, assessing and countering its threats, which is especially relevant in conditions of uncertainty. It also emphasizes that this process should be carried out in stages, namely, only when a certain level is achieved between the elements of individual methodologies. As a result, a schematic approach to the harmonization of methodologies of the methodology of economic security of enterprises is clearly demonstrated, which includes a combination at two levels: theoretical and practical. At the theoretical level, harmonization is a set of theoretical developments and the development of scientific research, at the practical level – an assessment of the development of application in practice with further implementation. For each level, tasks, areas of application, goals and desired results are defined, which unites already established approaches taking into account modern changes. For the implementation of the presented approach, the specific properties of the methods of practical harmonization are important, namely: conversion, transformation and standardization. Each of the properties is described according to the principle of highlighting its essential characteristics, significance for the processes of strengthening the economic security of enterprises and potential results of application in practice, which confirms the importance of unification at the two above-mentioned levels. Accordingly, the presented harmonization of methods is a kind of instruction for the logical improvement of the methodology of economic security of enterprises in the direction of its strengthening.

Keywords: economic security, enterprise, methodology, harmonization, methods, properties of methods.